

**UCHWAŁA NR XXIII/194/16
RADY GMINY SULIKÓW**

z dnia 30 listopada 2016 r.

w sprawie ustalenia Programu Wspierania Rodziny w Gminie Sulików na lata 2017 – 2019.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U.2016 r. poz. 446 ze zm.) oraz art. 176 pkt 1, art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U.2016 r. poz. 575 ze zm.) **Rada Gminy Sulików uchwala, co następuje:**

§ 1.

Ustala się Program Wspierania Rodziny w Gminie Sulików na lata 2017 – 2019 w brzmieniu stanowiącym załącznik do uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Sulików.

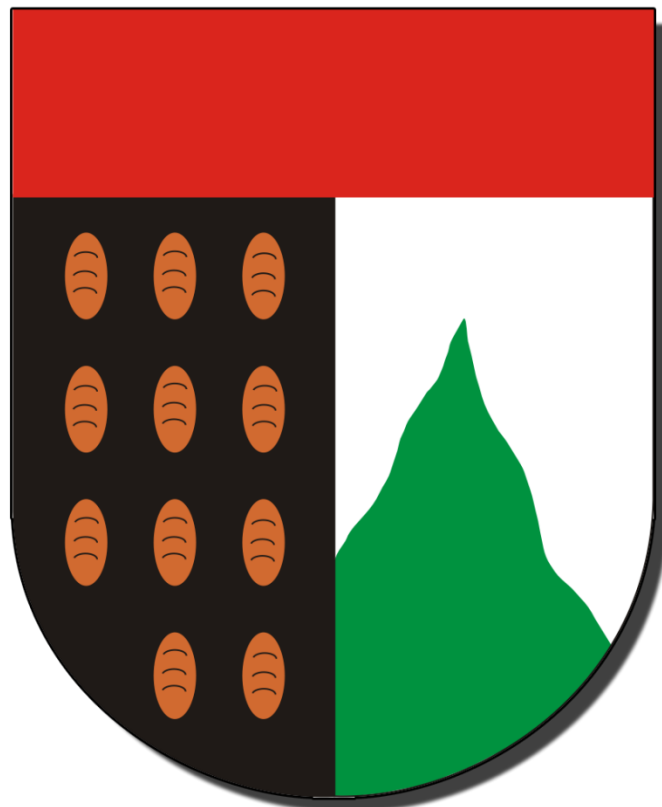
§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady

Jan Solecki

PROGRAM WSPIERANIA RODZINY W GMINIE SULIKÓW NA LATA 2017 – 2019

SULIKÓW 2016

Spis treści

Wprowadzenie	3
Diagnoza środowiska lokalnego	5
Sytuacja demograficzna	6
Sytuacja społeczna	6
Analiza SWOT	15
Cele Programu Wspierania Rodziny	17
Cel główny programu	17
Cele szczegółowe i zadania	17
Realizatorzy programu	19
Monitoring	20
Zakładane efekty realizacji programu	20
Źródła finansowania	20
Podsumowanie	21

Wprowadzenie

Program Wspierania Rodziny w Gminie Sulików na lata 2017-2019 jest dokumentem opracowanym w celu realizowania przez wspólnotę samorządową konstytucyjnej zasady udzielania szczególnej pomocy rodzinie i dziecku. Został opracowany na podstawie Ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011 r. (Dz. U z 2016 r., poz. 575 z późn. zm.). Głównym celem programu jest szeroko rozumiana pomoc rodzinie wychowującej dziecko.

W świetle założeń ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej pomoc dziecku i jego rodzinie powinna mieć charakter interdyscyplinarny i być udzielana przez właściwych specjalistów w ramach zintegrowanego lokalnego systemu. Istotne jest, by działania były podejmowane przy współpracy wszelkich instytucji wspierających rodzinę. Najpełniej ujmuje to preambuła wymienionej wyżej ustawy, która uchwala zakres wspierania rodziny i brzmi następująco:

„Dla dobra dzieci, które potrzebują szczególnej ochrony i pomocy ze strony dorosłych, środowiska rodzinnego, atmosfery szczęścia, miłości i zrozumienia, w trosce o harmonijny rozwój przyszłej samodzielności życiowej, dla zapewnienia ochrony przysługujących im praw i wolności, dla dobra rodziny, która jest podstawową komórką społeczeństwa oraz naturalnym środowiskiem rozwoju, i dobra jej wszystkich członków, a w szczególności dzieci, w przekonaniu, że skuteczna pomoc dla rodziny przeżywającej trudności w opiekowaniu się i wychowywaniu dzieci oraz skuteczna ochrona dzieci i pomoc dla nich, może być osiągnięta przez współpracę wszystkich osób, instytucji i organizacji pracujących z dziećmi i rodzicami.”

Ochrona prawna rodziny jest podstawową zasadą Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. Rodziny znajdujące się w trudnej sytuacji materialnej i społecznej, zwłaszcza wielodzietne i niepełne, mają prawo do szczególnej pomocy ze strony władz publicznych. Obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w funkcjonowaniu spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego oraz organach administracji rządowej. Obowiązek ten jest realizowany w szczególności we współpracy ze środowiskiem lokalnym, sądami i organami pomocniczymi, Policją, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, a także Kościołami i związkami wyznaniowymi oraz organizacjami społecznymi.

Program Wspierania Rodziny w Gminie Sulików ma charakter kilkuletni. Jest zgodny z założeniami dotyczącymi polityki społecznej na poziomie ogólnokrajowym oraz lokalnym. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Sulików na lata 2015 - 2020 stanowiła podstawę do opracowania szczegółowych programów pomocy społecznej, określa misję, wyznacza cele i działania. Definiuje problemy i wskazuje na metody ich rozwiązywania. Zdolność do wczesnego rozpoznawania zagrożeń oraz wykorzystanie pojawiających się szans może zminimalizować lub całkowicie zapobiec sytuacjom kryzysowym w rodzinach. Wszelkie działania pomocowe powinny koncentrować się na wspomaganie osób i rodzin wymagających wsparcia w osiągnięciu możliwie pełnej aktywności społecznej oraz wzmacnianiu w odzyskaniu zdolności do pełnego i samodzielnego funkcjonowania w społeczeństwie.

W programie położono nacisk na pomoc rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo wychowawczych, rodzinom dysfunkcyjnym i rodzinom z wieloma problemami. Podstawą do rozwiązywania problemów społecznych jest wspieranie rodziny w odbudowywaniu prawidłowych relacji w rodzinie oraz na właściwym wypełnianiu ról społecznych przez jej członków.

Podmiotem realizującym ten cel na poziomie gminnym jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sulikowie, a jego podstawowym zadaniem jest rozpoznawanie potrzeb jednostek oraz rodzin pozostających w trudnej sytuacji życiowej i udzielanie wsparcia w formie pieniężnej, rzeczowej lub usługowej.

Priorytetem wspierania rodziny jest zapewnienie odpowiednich warunków rozwoju dzieci i młodzieży oraz kształtowanie wartości i norm związanych z ich wychowaniem. Wsparcie rodziny, w miarę możliwości, powinno być wczesne, a realizowane w ramach programu zadania powinny koncentrować się nie tylko na dziecku, ale na całej rodzinie. Istotne jest, by pracować z rodzicami nawet wówczas, gdy dziecko zostanie umieszczone poza rodziną biologiczną. Ma to na celu pomoc w odzyskaniu przez rodziców funkcji opiekuńczych i umożliwienie dziecku powrotu do środowiska rodzinnego. Uwzględniając zasadę pomocniczości wszelkie działania powinny być prowadzone za zgodą rodziny i jej zaangażowaniem.

Ważnym elementem programu są również działania profilaktyczne, integracyjne, aktywizujące, zapobiegające marginalizacji i wykluczeniu społecznemu, które mają przywrócić rodzinie nie tylko zdolność do właściwego wypełniania funkcji rodzicielskich, ale też do pełnego uczestnictwa w życiu społecznym.

Program będzie miał zróżnicowany charakter w zależności od celów i poszczególnych zadań prowadzących do ich realizacji.

Skuteczność podejmowanych działań będzie zależna od posiadanych i pozyskanych przez gminę środków, zaangażowania i szeroko rozumianej współpracy wszelkich służb na rzecz dziecka i rodziny oraz zaangażowania organizacji pozarządowych i społeczeństwa.

Program będzie realizowany w oparciu o następujące akty prawne:

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. z 1997 r., Nr 78, poz. 483 z późn. zm.),
- Ustawa z 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2016 r. poz. 575 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2016 r. poz. 930 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015 r. poz. 1390),
- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2016 r. poz. 487 z późn. zm.),

- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U z 2016 r. poz. 224 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2016 r. poz. 1817).

Diagnoza środowiska lokalnego

Gmina Sulików leży przy południowo-zachodniej granicy Polski, granicząc od południa z Czechami w pobliżu granicy z Niemcami. Leży w powiecie zgorzeleckim, w woj. dolnośląskim. Sąsiaduje z gminą miejską Zawidów i gminami wiejskimi: Platerówka, Siekierczyn i Zgorzelec.

Obszar gminy obejmuje 22 miejscowości, tj. 16 sołectw: Bierna, Mała Wieś Dolna, Mała Wieś Górna, Miedziana, Mikułowa, Radzimów Dolny, Radzimów Górny, Skrzydlice, Stary Zawidów, Studniska Dolne, Studniska Górne, Sulików, Wilka, Wilka Bory, Wrociszów Dolny i Wrociszów Górny.

Jest to typowa gmina rolnicza, użytki rolne i lasy stanowią ponad 90% powierzchni. Z danych Urzędu Statystycznego we Wrocławiu wynika, że wskaźnik bezrobocia na terenie gminy Sulików w 2014 r. wynosił 8,8%, w powiecie zgorzeleckim 6,3%. Udział zarejestrowanych bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym jest wyższy niż w powiecie.

Na terenie gminy działają podmioty gospodarcze, w tym większość stanowią osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. Najwięcej podmiotów działa w sekcji: handel, naprawa pojazdów samochodowych i budownictwo. Państwowe zakłady produkcyjne na terenie Sulikowa, które niegdyś zatrudniały wiele kobiet i mężczyzn dzisiaj nie istnieją. Jedynym większym zakładem przemysłowym jest kopalnia bazaltu. Obecnie mieszkańcy podejmują zatrudnienie w okolicznych miejscowościach: w Zgorzelcu i Zawidowie oraz w Bogatyni. Głównym ośrodkiem przemysłowym regionu jest miasto i gmina Bogatynia położona w tzw. Worku Turosszowskim na styku granic Polski, Czech i Niemiec. Znajdująca się tam odkrywkowa kopalnia węgla brunatnego i elektrownia zatrudnia kilka tysięcy osób z regionu oraz zapewnia pracownikom dowóz do miejsca pracy. Mieszkańcy gminy mają również możliwość podejmowania zatrudnienia poza granicami kraju, w czeskich lub niemieckich miejscowościach przygranicznych dojeżdżając codziennie do miejsca pracy, bez konieczności opuszczania kraju.

Sytuacja demograficzna

Gminę Sulików zamieszkuje 6 069 osób (stan na dzień 31 grudnia 2015 r.), w tym 3 034 kobiet (49,99%) oraz 3 035 mężczyzn (50,01%). Analizując dane z kilku poprzednich lat obserwuje się spadek liczby mieszkańców (w 2010 r. notowano 6 160 osób, a w 2014 r. 6 114 osób).

W gminie przeważają mieszkańcy w wieku produkcyjnym – 64,50% mieszkańców (3911 osób), kolejną grupę stanowią dzieci i młodzież w wieku przedprodukcyjnym – 20,50% (1246 osób). Pozostałą grupę 15,00% mieszkańców stanowią osoby starsze (953 osoby w wieku poprodukcyjnym). Podobnie przedstawiał się podział mieszkańców gminy Sulików w roku ubiegłym.

Analizując dane statystyczne w skali kraju z lat ubiegłych, zauważa się wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym. Maleje natomiast liczba osób w wieku produkcyjnym i przedprodukcyjnym. Zjawisko starzenia się społeczeństwa jest jednym z głównych problemów demograficznych w Polsce. Należy zatem, zgodnie z przewidywaniami Głównego Urzędu Statystycznego zakładać w kolejnych latach wzrost ludności w wieku poprodukcyjnym i nasilenie się problemów dotyczących tej grupy społecznej.

Sytuacja społeczna

Punktem wyjścia działań w ramach Programu Wspierania Rodziny na lata 2017– 2019 jest analiza danych o osobach i rodzinach z terenu gminy objętych wsparciem Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sulikowie. W 2015 roku system pomocy społecznej w Gminie Sulików objął wsparciem 270 rodzin (łącznie 603 osoby).

Z podanych danych wynika, że w latach 2013 – 2015 do najczęstszych powodów przyznawania pomocy społecznej należało: ubóstwo, bezrobocie, długotrwała i ciężka choroba oraz niepełnosprawność. Zauważa się rodziny objęte wsparciem z powodu alkoholizmu (powyżej 20 rodzin) oraz rosnącą w kolejnych latach liczbę rodzin z powodu narkomanii. Z analizy danych wynika, że maleje liczba rodzin objętych wsparciem z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego.

Tabela nr 1. Najczęstsze powody przyznawania pomocy w latach 2013 – 2015.

Lp.	Powody	Liczba rodzin 2013 r.	Liczba rodzin 2014 r.	Liczba rodzin 2015 r.
1.	Ubóstwo	195	209	204
2.	Bezdomność	6	8	9
3.	Potrzeba ochrony macierzyństwa	39	34	28
3a	w tym: wielodzietność	24	20	17
4.	Bezrobocie	197	203	197
5.	Niepełnosprawność	99	92	92

6.	Długotrwała i ciężka choroba	123	131	111
7.	Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	69	67	58
7a	w tym: rodziny niepełne	49	46	44
7b	rodziny wielodzietne	12	14	10
18.	Przemoc w rodzinie	1	0	0
19.	Alkoholizm	27	27	24
10.	Narkomania	3	4	6
11.	Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	10	14	0
12.	Zdarzenia losowe	7	3	2

źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sulikowie

Różnorodność powodów przyznawania pomocy społecznej (jak obrazuje tabela) oprócz ww. jest dużo szersza. Z uwagi na powyższy fakt konieczne są kompleksowe działania na rzecz wsparcia dziecka i rodziny. Należy brać pod uwagę również fakt, że rodziny korzystające ze wsparcia, często długotrwale pozostają w systemie pomocy społecznej. Postrzegane przez służby społeczne jako rodziny obciążone wieloma problemami jednocześnie, są często również same w sobie źródłem istniejących problemów wewnętrznych. Niejednokrotnie są one problemem dla środowiska.

Wśród czynników, które mają wpływ na dezintegrację rodziny można wymienić: niewydolność wychowawczą rodziców i zaniedbywanie obowiązków opiekuńczych względem dzieci, niezaradność życiową, niski poziom intelektualny oraz moralny dorosłych, alkoholizm jednego lub obojga rodziców, karalność, brak stabilizacji zawodowej i materialnej, chorobę w rodzinie czy niepełnosprawność. Zazwyczaj są to rodziny z wieloma problemami występującymi jednocześnie. Należy zatem podejmować działania wspierające rodzinę, by w obliczu wielu czynników zagrażających jej prawidłowemu funkcjonowaniu należycie wypełniała swe funkcje.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz punkty konsultacyjno - informacyjne działające przy ośrodku pomocy społecznej pomagają osobom uzależnionym i ich rodzinom w procesie zdrowienia rodziny. Wskazują na skutki i zagrożenia z powodu uzależnienia. Wskazują rozwiązania i pomagają w podjęciu leczenia zamkniętego lub terapii. Utworzona na terenie naszej gminy Świetlica Profilaktyki Środowiskowej zlokalizowana w Radzimowie Dolnym ma charakter placówki opiekuńczo-wychowawczej, która służy dzieciom z rodzin dysfunkcyjnych.

Alkohol występujący w rodzinach ma szerokie działanie, a skutki jego nadużywania, chociażby tylko przez jedną osobę w rodzinie, odczuwają wszyscy członkowie rodziny. Zaburzone są elementy łączące rodzinę takie jak: pozytywna tożsamość, autonomia, otwarta i skuteczna komunikacja, wzajemność oraz dobre relacje ze światem. Członkowie rodziny nie potrafią samodzielnie myśleć. Nie potrafią planować. Ich uwaga wciąż koncentruje się

na zachowaniu osoby pijącej. W rodzinie, w której osoby nadużywają alkoholu, nie ma uczuć wzajemności.

Członkowie wybierają sobie role. Jedni przesadnie okazują troskę i opiekę, przejmują odpowiedzialność i ponoszą konsekwencje, inni wycofują się z życia rodzinnego, a nawet pasożytują na odpowiedzialności tych pierwszych. Nie nawiązują i nie utrzymują kontaktów z otoczeniem. Opisywane fakty i doświadczenia nabyte we własnych rodzinach w żaden sposób nie pomagają w wypełnianiu własnych ról: roli małżonków, czy rodziców. Niejednokrotnie widać w zachowaniu rodziców wobec dziecka te wzorce zachowań wyniesione z własnych rodzin i powielane obecnie we własnej rodzinie. Najgroźniejsze społecznie konsekwencje dotyczą procesu wychowania, ponieważ pokolenia wchodzące w dorosłość są naznaczone deficytami już w dzieciństwie, które najczęściej nigdy już nie zostaną zniwelowane. Wzrasta liczba młodzieży sięgającej po alkohol i eksperymentującej z dopalaczami i narkotykami, która w taki sposób próbuje rozwiązywać własne problemy i zaspokajać potrzebę przynależności do grupy.

Z uwagi na konieczność wspierania rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej w 2012 roku wprowadzono dodatkową formę wsparcia rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez objęcie ich pomocą asystenta rodziny. Ilość rodzin, które zostały w latach 2013-2015 wsparciem asystenta rodziny przedstawia poniższa tabela.

Tabela nr 2. Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny w latach 2013 – 2015.

Lp.	Rok	Liczba rodzin objętych wsparciem	Liczba osób w rodzinach objętych wsparciem	Ilość dzieci w rodzinach objętych wsparciem asystenta rodziny
1.	2013	11	44	25
2.	2014	16	64	36
3.	2015	18	71	36

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sulikowie

Asystent rodziny wraz z wpisem do katalogu pracowników samorządowych od kilku lat jest różnie przedstawiany. Można się spotkać z określeniem, że to kolejny pracownik socjalny pracujący pogłębioną metodą socjalną, albo „dobra ciocia”, która towarzyszy rodzinie i pomaga w rozwiązywaniu codziennych problemów. Nawiązując do ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej można powiedzieć, że „Asystent rodziny to pomocnik, przyjaciel, mediator – doradca. Ma przede wszystkim wspierać i aktywizować rodziny do działań i wprowadzania zmian. Ma pokazywać, że każdy z członków rodziny może brać udział w zwalczaniu starych nawyków i wprowadzaniu zmian we własnym życiu. Celem asystenta jest wzmocnić rodzinę, służyć jej radą, wesprzeć, gdy trzeba, odbudować więzi rodzinne i relacje między członkami rodziny.

Działania wspierające w utrzymaniu pełnej rodziny wskazane są, zarówno ze względów społecznych, jak i ekonomicznych. Rodzina jest podstawową komórką społeczną oraz naturalnym środowiskiem wychowawczym zapewniającym prawidłowy

rozwój wszystkich jej członków, w szczególności dzieci. Jest naturalną i najważniejszą formą życia społecznego. Stanowi pierwsze i podstawowe środowisko wychowawcze, wprowadza nowe pokolenie w świat wartości i norm społecznych oraz zaspokaja jego potrzeby.

W sytuacjach wyjątkowych po wyczerpaniu wszelkich form pomocy rodzinie dziecko może zostać umieszczone w pieczy zastępczej, wówczas koszty pobytu dzieci z terenu gminy w pieczy zastępczej pokrywa gmina. Liczbę dzieci, które przebywały w pieczy zastępczej w latach 2013-2015 i wydatki gminy na ten cel przedstawia poniższa tabela.

Tabela nr 3. Liczba dzieci z terenu Gminy Sulików umieszczonych w pieczy zastępczej w latach 2012 – 2015 .

Lp.	Rok	Łączna liczba dzieci przebywających w instytucjonalnej pieczy zastępczej	Liczba dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej	Poniesione wydatki przez gminę w zł
1.	2012	0	7	3 292,00 zł
2.	2013	3	3	11 381,38 zł
3.	2014	6	11	44 641,15 zł
4.	2015	5	5	84 052,25 zł

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Zgorzelcu, opracowanie własne.

Z danych Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Zgorzelcu wynika, że w roku 2015 przebywało w rodzinnej pieczy zastępczej pięcioro dzieci i pięcioro w instytucjonalnej pieczy zastępczej. Koszty poniesione w 2015 r. przez gminę to 84.052,25 zł.

Działania wspierające w utrzymaniu pełnej rodziny wskazane są, zarówno ze względów społecznych, jak i ekonomicznych. Rodzina jest podstawową komórką społeczną oraz naturalnym środowiskiem wychowawczym zapewniającym prawidłowy rozwój wszystkich jej członków, w szczególności dzieci. Jest naturalną i najważniejszą formą życia społecznego. Stanowi pierwsze i podstawowe środowisko wychowawcze, wprowadza nowe pokolenie w świat wartości i norm społecznych oraz zaspokaja jego potrzeby.

To rodzice przekazują dziecku wiedzę na temat otaczającego świata, kształtują poglądy, postawy, wzory zachowania oraz wypełniania ról społecznych. Z domu wynosi się własne nawyki, przyzwyczajenia i zachowania. Rodzina prawidłowo funkcjonująca w środowisku jest fundamentem kształtującym tożsamość i wyznacznikiem postawy opartej na wartościach zgodnie z kodeksem postępowania. Na osobach dorosłych ciąży obowiązek zapewnienia dzieciom właściwych warunków do opieki oraz harmonijnego rozwoju. Pojawiające się nawet najmniejsze problemy dziecka są sygnałem wskazującym na problemy w rodzinie. Dzieci wymagają szczególnej ochrony i pomocy ze strony osób dorosłych. W sytuacjach niosących zagrożenie życia lub zdrowia w środowisku rodzinnym organizowany jest pobyt dziecka w rodzinnej lub instytucjonalnej pieczy zastępczej wraz ze wsparciem psychologiczno-pedagogicznym. Z rodziną biologiczną prowadzi się prace, by dzieci mogły jak najszybciej powrócić do rodziny po spełnieniu warunków umożliwiających powrót lub umieszcza się je w rodzinie przysposabiającej.

Kwestia rodziny, a w szczególności dziecka jest w sposób szczególny traktowana w polityce społecznej, dlatego działania koncentrują się przede wszystkim na ochronie praw dziecka i wyrównywaniu ich szans życiowych, ułatwianiu dostępu do ochrony zdrowia, oświaty i wypoczynku. Dzieci i młodzież z rodzin najuboższych otrzymały pomoc w formie dofinansowania materiałów szkolnych i programów, książek edukacyjnych, dofinansowania ciepłego posiłku w szkole.

Poniższe tabele szczegółowo przedstawiają formy udzielonej pomocy rodzinie w ramach zadań zleconych gminie okresie od 1 stycznia 2015 r. do 31 grudnia 2015 r.

Tabela nr 4. Formy udzielanej pomocy w 2015 roku.

Lp.	Forma pracy	Liczba rodzin	Liczba świadczeń
1.	Składki na ubezpieczenie zdrowotne	25	365
2.	Specjalistyczne usługi opiekuńcze	0	0
3.	Składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe	38	394
4.	Zasiłki rodzinne	185	3526
5.	Dodatki do zasiłków rodzinnych w tym, z tytułu:	282	1890
	-urodzenia dziecka,	16	16
	-opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego,	6	53
	-samotnego wychowywania dziecka,	24	296
	-kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego,	15	192
	-rozpoczęcia roku szkolnego,	131	225
	-podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania,	48	429
	-wychowywania w rodzinie wielodzietnej.	42	679
6.	Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia	39	39
7.	Zasiłki pielęgnacyjne	122	1320
8.	Świadczenia pielęgnacyjne	20	224
9.	Zasiłek dla opiekuna	16	180
10.	Specjalny zasiłek opiekuńczy	8	60
11.	Świadczenie z funduszu alimentacyjnego	51	776
12.	Pomoc finansowa dla osób i rodzin poszkodowanych w wyniku zdarzeń niosących klęski żywiołowej(w marcu 2015r. - porywiste wiatry)	4	4

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sulikowie.

Od 1 stycznia 2016 r. rodzice mogą skorzystać z dodatkowego wsparcia finansowego w ramach świadczenia rodzicielskiego lub świadczeń wychowawczych (500+). Dla rodzin pobierających świadczenia rodzinne, u których zostanie przekroczone kryterium dochodowe nie

wstrzymuje się wypłaty świadczeń jak dotychczas. Przelicza się wysokość świadczeń i wypłaca różnicę, która pozostaje po odliczeniu kwoty przekroczenia.

Ustawa z dnia 15 maja 2015 r. o zmianie ustawy o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2015 r. poz. 995) wprowadza nową zasadę przyznawania i wypłaty zasiłku rodzinnego wraz z dodatkami według tzw. mechanizmu „złotówka za złotówkę”. W myśl tej zasady, od 1 stycznia 2016 r., jeśli rodzina przekroczy kryterium dochodowe, to zasiłek rodzinny i dodatki: powinny zostać przyznane w wysokości, takiej jaka przysługiwałaby gdyby kryterium nie było przekroczone oraz powinny zostać wypłacone w wysokości różnicy między łączną kwotą przysługujących zasiłków rodzinnych i dodatków, a kwotą, o którą został przekroczony dochód rodziny. Świadczenia nie przysługują, gdy opisana powyżej różnica jest niższa niż 20,00 zł.

Ustawą z dnia 24 lipca 2015 r. o zmianie ustawy o świadczeniach rodzinnych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2015r. poz.1217) wprowadzono od 1 stycznia 2016 r., nową formę świadczenia rodzinnego, tj. świadczenie rodzicielskie w wysokości 1 000 zł miesięcznie dla rodziców, którzy nie otrzymują zasiłku macierzyńskiego, czyli studenci, osoby bezrobotne, czy osoby zatrudnione na umowach cywilno- prawnych. Z powyższego świadczenia mogli skorzystać również rodzice dzieci urodzonych się przed 1 stycznia 2016 r. do ukończenia przez dziecko 1 roku życia.

Świadczenie rodzicielskie jest przyznawane niezależnie od dochodu rodziny i można je pobierać przez rok (52 tygodnie) w przypadku urodzenia lub przyjęcia na wychowanie jednego dziecka, odpowiednio dłużej w zależności od liczby dzieci.

Od 1 kwietnia 2016 r. weszły w życie przepisy ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz. U. z 2016 r. poz.195). Świadczenie wychowawcze, zwane „500 +” przysługuje rodzicom, opiekunom prawnym lub faktycznym dziecka w wysokości 500,00 zł miesięcznie na drugie i kolejne dziecko niezależnie od dochodów. Przysługuje do ukończenia przez dziecko 18. roku życia. Wsparcie na pierwsze dziecko otrzymują rodzice po spełnieniu kryterium dochodowego 800,00 zł netto na osobę w rodzinie lub 1 200,00 zł netto na osobę w rodzinie, w której wychowywane jest dziecko niepełnosprawne. Celem świadczenia wychowawczego jest częściowe pokrycie wydatków związanych z wychowaniem dziecka, w tym z opieką nad nim i zaspokojeniem jego potrzeb życiowych. Liczbę rodzin i przyznanych ww. świadczeń przedstawia poniższa tabela.

Tabela nr 5. Formy udzielanej pomocy w 2015 roku.

Lp.	Nowa forma wsparcia rodziny w 2016 roku	Liczba rodzin	Liczba świadczeń
1.	Świadczenie rodzicielskie	23	138
2.	Świadczenie wychowawcze „500”	324	3478

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sulikowie na dzień 31 października 2016 r.

Jak obrazuje powyższa tabela w 2016 roku (stan na dzień 31 października 2016 r.) świadczenie rodzicielskie otrzymało 23 rodziny.

Świadczenie wychowawcze otrzymało 324 rodziny, tj. 3478 świadczeń wypłaconych na sumę ok. 1 730 000 zł. Z tego 1 471 świadczeń przyznano na pierwsze dziecko w rodzinie w ww. okresie.

Tabela nr 5 przedstawia szczegółowo formy udzielonego wsparcia rodzinom w 2015 r. z funduszu pomocy społecznej.

Tabela nr 6 Formy udzielonego wsparcia w 2015 r. z funduszu pomocy społecznej

Lp.	Forma pracy	Liczba rodzin	Liczba świadczeń
I ZADANIA OBOWIĄZKOWE			
1.	Zasiłek stały	47	447
2.	Składki na ubezpieczenie zdrowotne	41	274
3.	Schronienie	3	72
4.	Posiłek w tym: -dożywianie uczniów w szkołach(gorący posiłek), -zasiłek celowy na zakup żywności.	74(135 osób) 64(123 uczniów) 124	17 426 15 193 580
5.	Usługi opiekuńcze i specjalistyczne Usługi opiekuńcze	8	7 500
6.	Świadczenia lecznicze	0	0
7.	Pogrzeb	1	1
8.	Zasiłek okresowy W tym z powodu bezrobocia	185 153	1 536 1 321
II ZADANIA FAKULTATYWNE			
1.	Zasiłki celowe w tym: -żywność, -odzież, obuwie, -opał, -leki im inne wydatki związane z leczeniem, -wypoczynek letni(kolonie), -inne: (energia, czynsz, dojazdy do placówek leczniczych, leki, opłata za przedszkole	138 10 5 64 32 12 54	238 15 5 66 49 12 91
2.	Zasiłek celowy z tyt. zdarzenia losowego	4	4
3.	Opłata pobytu w Domu Pomocy Społecznej	4	28
4.	Pomoc w naturze w tym: -opał (węgiel brunatny, kamienny), -leki	13 9 4	14 9 5
5.	Zasiłek specjalny celowy	20	22

6.	Dodatki mieszkaniowe	29	479
7.	Dodatki energetyczne	17	139
8.	Pomoc materialna dla uczniów	70 (115 uczniów)	1 076
9.	Praca socjalna	228	518

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sulikowie.

Rodziny potrzebujące z terenu naszej gminy mogą liczyć na dodatkowe wsparcie w postaci niepieniężnej, rzeczowej i in. Żywność, artykuły gospodarstwa domowego, ubrania i meble pozyskane w trakcie zbiórki, są przekazywane najuboższym mieszkańcom gminy oraz osobom poszkodowanym w wyniku zdarzeń losowych.

W ramach programu Pomocy Żywnościowej z krajów Unii Europejskiej dla osób najuboższych „PEAD 2013” 71 rodzin (211 osób) z terenu naszej gminy otrzymało pomoc. Fundacja Wzajemnej Pomocy Arka w Bogatyni w 2013 r. i 2014 r. dostarczyła kilka ton produktów spożywczych. Najczęściej był to: makaron, kasza, ryż, płatki kukurydziane, marchew z groszkiem, koncentrat pomidorowy, mielonki, dżemy, klopsy, olej, mąka, mleko, ser topiony, ser żółty, cukier i herbatniki, Żywność ta za pośrednictwem sołtysów trafiała do mieszkańców poszczególnych wsi.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sulikowie w 2015 r. pozyskał również bezpłatnie od producentów 52 tony owoców, które zostały przekazane klientom tutejszego ośrodka oraz mieszkańcom gminy w miesiącach: kwietniu, maju i grudniu ubiegłego roku.

W grudniu 2015 r. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sulikowie zorganizował wraz z przedstawicielami miejscowego Koła Caritas i fundacją „Gwiazdkowa Niespodzianka” ze Zgorzelca okolicznościowe spotkanie dla dzieci, na którym wręczono prezenty gwiazdkowe.

W miesiącach wakacyjnych dzieci z terenu gminy Sulików co roku wyjeżdżają na kolonie letnie organizowane przez Kuratorium Oświaty we Wrocławiu. W ubiegłym roku dwanaścioro dzieci wypoczywało w ośrodku kolonijnym w Łazach. W 2016 r. wyjechało na wakacje do Jastrzębiej Góry 10-ro dzieci i 18-ro dzieci do Międzywrodzia.

Rodziny wielodzietne oprócz wymienionych form wsparcia mogą liczyć też na dodatkowe uprawnienia. Są one związane z posiadaniem Karty Dużej Rodziny (KDR). Pozwala ona na korzystanie z wielu zniżek w instytucjach publicznych oraz firmach prywatnych, które są partnerem karty. Dzięki temu można mniej płacić za zakupy, usługi, przejazdy, czy zajęcia sportowe.

Prawo do posiadania KDR mają rodziny spełniające definicję wielodzietności. Rodzice i ich małżonkowie lub rodzic samotny, którzy mają na utrzymaniu co najmniej troje dzieci niemających jeszcze skończonych 18 lat, a jeżeli kontynuują naukę w szkole lub szkole wyższej- do momentu ukończenia 25. roku życia. Ograniczenia wiekowe nie obowiązują, gdy rodzice wychowują dziecko z orzeczeniem o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności. Uprawnienia do KDR przysługuje też osobom, które pełnią rolę rodzica zastępczego lub prowadzą rodzinny dom dziecka i w związku z tym sprawują pieczę nad dziećmi. Karta nie może być przyznana rodzicom, jeżeli sąd pozbawił ich władzy rodzicielskiej lub ją ograniczył.

Przyznanie Karty nie jest zależne od stanu cywilnego rodzica. Mogą z niej korzystać osoby, które są małżonkami, są rozwiedzione lub wychowują dzieci w związkach nieformalnych. Osoby, które są członkami rodziny wielodzietnej, mogą się posługiwać Kartą przez określony czas. Dla rodzica oraz małżonka rodzica dokument jest wydawany dożywotnio. To oznacza, że nawet gdy dzieci dorosną, ich matka i ojciec mogą być dalej posiadaczami i użytkownikami Karty. Bez ograniczeń czasowych może z tego dokumentu korzystać też małżonek rodzica, chociaż w jego przypadku przewidziane są pewne wyjątki określone ustawą.

Karta Dużej Rodziny cieszy się coraz większym zainteresowaniem wśród mieszkańców naszej gminy, bowiem w 2015 roku wydano 152 karty dla 29 rodzin wielodzietnych.

Dla każdej rodziny na terenie naszej gminy, nie tylko korzystającej z pomocy społecznej, placówki oświatowe oraz Gminny Ośrodek Kultury w Sulikowie w ramach swojej działalności organizują dla dzieci i młodzieży szereg działań wychowawczych i edukacyjnych rozwijających zdolności i zainteresowania oraz uzupełniających wiedzę. Organizowane są również spotkania edukacyjne dla rodziców. Szkoła Podstawowa w Biernej z oddziałami przedszkolnymi oraz nowoczesna szkoła w Sulikowie z bogatym zapleczem sportowym daje możliwość spędzania czasu wolnego i rozwoju sportowego dla dzieci w wieku szkolnym i młodzieży gimnazjalnej. Szkolne obiekty sportowe są miejscem organizowania zawodów sportowych oraz uroczystości i imprez plenerowych.

Place zabaw znajdujące się na terenie gminy są ulubionym miejscem zabaw najmłodszych oraz miejscem spotkań w gronie rówieśników i ich rodziców. Służą starszym mieszkańcom i ich dzieciom. Stale modernizowane i unowocześniane są place zabaw już istniejące, które zachęcają nie tylko do aktywnych zabaw na świeżym powietrzu ale i odpoczynku. Dopuszające place zabaw w urządzenia zabawowe, typu karuzele, huśtawki, bujaki, piaskownice zmieniają swój wygląd i stają się przyjaznym miejscem do bezpiecznego i miłego spędzania czasu wolnego dla dzieci z różnych grup wiekowych. Coraz to nowsze zestawy zabawowe sprawiają, że dzieci oprócz dobrej zabawy mogą rozwijać swoje umiejętności motoryczne. Nowe place zabaw powstają w miejscowościach, które dotychczas ich nie posiadały (Studniska Dolne, Mała Wieś Dolna). Przy zaangażowaniu mieszkańców i ich pracy pięknieją z dnia na dzień. Są bezpieczne, atrakcyjne i ogólnodostępne. Mają wpływ na poprawę estetyki wsi i bezpieczeństwo bawiących się dzieci.

Upowszechnianiem kultury na terenie gminy zajmuje się Gminny Ośrodek Kultury w Sulikowie wraz ze świetlicami wiejskimi. O rozwój i zaspokajanie potrzeb czytelniczych mieszkańców na terenie gminy dba Biblioteka Publiczna w Sulikowie.

Analiza SWOT

W celu opracowania Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2017-2019 dokonano analizy SWOT. Polega ona na posegregowaniu posiadanych informacji o danej sprawie na cztery grupy: słabe i mocne strony oraz szanse i zagrożenia. Dokonana analiza pozwoli wyznaczyć kierunki działań na kolejne lata realizacji Programu, natomiast jej szczegóły przedstawia tabela nr 7.

Tabela nr 7. Analiza SWOT.

Mocne strony:	Słabe strony:
<ul style="list-style-type: none"> -zabezpieczenie środków w budżecie gminy na realizację działań z zakresu wspierania rodziny, -wyszkolona kadra pracownicza (zapewnienie szkoleń, dla pracowników), -zatrudnienie asystenta rodziny, -znajomość zasobów środowiska lokalnego, -realizacja programów osłonowych i profilaktycznych, -współpraca instytucji i osób działających na rzecz rodziny, -wsparcie ze strony specjalistów, -otwartość na współpracę ze środowiskiem lokalnym, -realizacja programu rządowego „pomoc państwa w zakresie dożywiania” finansującego dożywianie dzieci w szkole, -modernizacja świetlic środowiskowych na wsiach, -budowa placów zabaw i miejsc do zabaw, -budowa boisk i upowszechnianie sportu, -gminne festyny i imprezy plenerowe, -upowszechnianie kultury, -poszerzenie katalogu pomocy finansowej dla rodziny- świadczenie wychowawcze 500+ 	<ul style="list-style-type: none"> -niewystarczające środki finansowe, -brak wolontariatu, -brak organizacji pozarządowych statutowo wspierających rodzinę, -niewystarczająca ilość propozycji form spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży, -rosnące potrzeby w zakresie specjalistycznego poradnictwa rodzinnego, -przeciążenie dodatkowymi zadaniami, -brak propozycji spędzania czasu wolnego i socjoterapii dla młodzieży zagrożonej, -brak mieszkań socjalnych

Szanse:	Zagrożenia:
-możliwość pozyskania środków zewnętrznych, -rozszerzenie poradnictwa na terenie gminy, -promowanie pożądanego modelu rodziny, -współpraca interdyscyplinarna jednostek organizacyjnych, rosnąca świadomość społeczna na temat roli rodziny, -wzrost świadomości rodziców na temat pełnionej funkcji opiekuńczo-wychowawczej i roli w wychowaniu młodego pokolenia, -realizacja projektów systemowych celem aktywizacji zawodowej bezrobotnych, -uświadomienie problemu i poszukiwanie pomocy	-niespójne przepisy prawa, -złożoność problemów rodzin, -degradacja relacji rodzinnych, -zatrącanie wartości rodzinnych degradacja znaczenia rodziny przez media, -wzrost kosztów utrzymania domu i rodziny, -wypalenie zawodowe pracowników, -stereotypowe myślenie odbiorców wsparcia, -wyuczona bezradność, -antyspołeczne formy spędzania czasu wolnego przez młodzież i dzieci

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sulikowie.

Odbiorcami programu są:

- Rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.
- Dzieci i młodzież, którym rodzina nie zapewnia i nie sprawuje należytej opieki.
- Przedstawiciele instytucji oraz służb pracujących na rzecz dzieci i rodziny.

Program niniejszy jest adresowany w szczególności do rodzin i dzieci:

1. Rodzin niezaradnych życiowo

Programem mogą zostać objęte rodziny, które nie posiadają zdolności wychowawczych. Dysfunkcyjność rodziny wpływa na załamanie struktury relacji rodzinnych. Rodzina nie jest w stanie spełniać podstawowych funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Problemy w takich rodzinach wynikają najczęściej z niskiego poziomu wykształcenia rodziców oraz trudnej sytuacji materialno-bytowej.

2. Rodzin z problemem ubóstwa obarczonych bezrobociem

Rodziny naznaczone ubóstwem, często wynikającym z powodu braku pracy są tą częścią społeczeństwa, która jest zagrożona dezorganizacją pracy rodziny. Brak stałego źródła dochodu ma wpływ na zaspokojenie podstawowych potrzeb rodziny i prowadzi do narastania kwestii ubóstwa.

3. Rodzin dotkniętych przemocą

Przemoc fizyczna i psychiczna nie znajduje swego źródła jedynie w rodzinach z obniżoną sprawnością bytową i materialną. Coraz częściej problem dotyka rodzin pełnych, dobrze usytuowanych materialnie oraz wykształconych. Tylko nieliczne z rodzin dotkniętych przemocą zgłaszają swój problem.. Często temat przemocy domowej kryje się w „czterech ścianach”.

4. Dzieci zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Dzieci z rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym mają problemy w sferze emocjonalnej. Ich zaburzenia nie pozwalają na prawidłowe funkcjonowanie w środowisku. Dziecko z głębokim deficytem emocjonalnym nie wykształtuje odpowiedniej hierarchii wartości. Wiele pracy i wysiłku pochłania proces ukierunkowania dziecka. Niezależnie od tego, czy dziecko wychowuje się w zdrowym środowisku, czy z cechami patologii - środowisko pierwotne, czyli rodzina ma wpływ na kształtowanie osobowości, postawy społecznej oraz wyznaczanie kolei losu dziecka.

Cele Programu Wspierania Rodziny

Cel główny programu:

Wspieranie rodziny poprzez prowadzenie działań i tworzenie warunków sprzyjających prawidłowemu wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

Cele szczegółowe i zadania:

1. Podejmowanie działań interdyscyplinarnych w celu zapobiegania sytuacjom kryzysowym.

Działania:

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej jako podstawowa instytucja zapewniająca pomoc oraz poczucie stabilności rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo- wychowawczych
- Działania Zespołu Interdyscyplinarnego na rzecz rodzin, w których występuje problem przemocy domowej
- Działania profilaktyczne i edukacyjne na rzecz dzieci podejmowane przez placówki oświatowe oraz inne instytucje
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych jako organ pomocowy, działający w ramach profilaktyki i wspierania rodzin borykających się z kryzysem spowodowanym uzależnieniem
- Punkt Konsultacyjny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie zapewnia profesjonalne działanie pomoc terapeutyczną specjalisty z certyfikatem terapeuty, specjalisty profilaktyki uzależnień oraz przeciwdziałania przemocy skierowane do ofiar i sprawców przemocy domowej
- Punkt Konsultacyjno- Informacyjny dla osób uzależnionych i członków ich rodzin prowadzony przez specjalistę pracy socjalnej Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sulikowie (czynny w każdy piątek od 15.30 do 17.00) umożliwia i zapewnia osobom uzależnionym oraz członkom ich rodzin dostęp do profesjonalnej pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej, która jest prowadzona poza terenem naszej gminy. Punkt udziela informacji w zakresie istoty choroby alkoholowej oraz metod jej leczenia. Prowadzi rozmowy motywujące do podjęcia leczenia odwykowego.

Przygotowuje wnioski i pisma procesowe w sprawach przymuszenia członka rodziny do leczenia odwykowego. Prowadzi rozmowy w miejscu zamieszkania rodziny udzielając stosownego wsparcia i informacji w zakresie psychoterapii osoby uzależnionej lub osób współuzależnionych oraz dostępnych form pomocy na terenie gminy. Punkt Konsultacyjno - Informacyjny utrzymuje stały kontakt z Poradnią Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia WSSP ZOZ w Zgorzelcu, (oddział w Sieniawce), Wojewódzkim Szpitalem dla Nerwowo i Psychiczenie Chorych w Bolesławcu, kuratorami zawodowymi i społecznymi przy Sądzie Rejonowym w Zgorzelcu, Policją, Ośrodkiem Pomocy Społecznej, Gminnym Zespołem Interdyscyplinarnym ds. Przemocy w Rodzinie, Punktem Konsultacyjnym ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, Ośrodkiem Zdrowia, szkołami. Pełni rolę pomostu łączącego mieszkańców gminy z zakładami lecznictwa odwykowego.

- Zakup i dystrybucja materiałów informacyjnych w ramach zwiększenia pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i ich rodzin.
- Konsultacje i poradnictwo specjalistyczne dla rodziców

2. Zapewnienie rodzinom stabilizacji i poczucia bezpieczeństwa socjalnego.

Działania:

- Udzielenie pomocy finansowej z funduszu pomocy społecznej,(m.in.: zasiłek stały, zasiłek okresowy, zasiłki celowe)
- Udzielenie pomocy finansowej w formie: dodatków mieszkaniowych i dodatków energetycznych, stypendiów i zasiłków szkolnych, świadczeń rodzinnych, opiekuńczych, świadczeń z funduszu alimentacyjnego
- Poradnictwo i praca socjalna świadczona przez pracowników Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sulikowie
- Zapewnienie rodzinie wsparcia ze strony asystenta rodziny
- Umożliwienie powrotu dzieciom z pieczy zastępczej do rodzin biologicznych.
- Udzielanie pomocy w postaci gorących posiłków w ramach programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”
- Pośredniczenie w przekazywaniu żywności rodzinom najuboższym
- Udzielanie dzieciom i młodzieży stypendiów Wójta Gminy Sulików za wybitne osiągnięcia w nauce i sporcie,
- Udzielenie pomocy finansowej w formie świadczenia rodzicielskiego realizowanego od 1 stycznia 2016 r.
- Udzielenie pomocy finansowej w formie świadczenia wychowawczego (500+) realizowanego od 1 kwietnia 2016 r.

3. Monitorowanie sytuacji rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo- wychowawczych.

Działania:

- Regularne monitorowanie sytuacji rodzin przez pracowników socjalnych przy współpracy z asystentem rodziny
- Współpraca ze szkołami w zakresie pomocy wychowawczej i opiekuńczej
- Objęcie przez placówki oświatowe dzieci pomocą pedagogiczną
- Współpraca z innymi instytucjami świadczącymi pomoc na rzecz rodzin, np. PCPR, sądem, kuratorami, policją

4. Zapobieganie niedostosowaniu społecznemu dzieci i młodzieży i minimalizowanie ich występowania.

Działania:

- Tworzenie i realizowanie programów dla dzieci z rodzin zagrożonych niedostosowaniem społecznym
- Organizowanie przez placówki oświatowe szkoleń, prelekcji dla rodziców, dzieci i młodzieży z zakresu profilaktyki w zapobieganiu uzależnieniom, przemocy, agresji i radzenia sobie ze stresem
- Organizowanie dodatkowych zajęć dydaktyczno-wychowawczych dla uczniów z trudnościami
- Prowadzenie zajęć edukacyjno-wychowawczych w świetlicach szkolnych i wiejskich
- Prowadzenie zajęć opiekuńczo-wychowawczych dla dzieci z rodzin dysfunkcyjnych w Świetlicy Profilaktyki Środowiskowej
- Organizowanie czasu wolnego dla dzieci w okresie nauki szkolnej oraz wypoczynku letniego w okresie wakacji, w tym w ramach „Zielonej szkoły”
- Współpraca wszystkich podmiotów pracujących na rzecz dziecka i rodziny.

Realizatorzy programu

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sulikowie
- Gminny Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Sulikowie
- Punkt Konsultacyjny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie
- Punkt Konsultacyjno- Informacyjny dla osób uzależnionych i członków ich rodzin
- Zespół Szkół Podstawowych i Gimnazjum w Sulikowie,
- Szkoła Podstawowa w Biernej
- Przedszkole Publiczne w Sulikowie,
- Gminny Ośrodek Kultury w Sulikowie
- inne placówki, instytucje, organizacje, zakłady pracy i osoby fizyczne
- Kościół katolicki i inne kościoły
- organizacje pozarządowe

Monitoring i ewaluacja programu

Program będzie koordynowany przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sulikowie. W ramach jego realizacji będą gromadzone informacje, które pozwolą na ocenę postępów, wskażą dalsze potrzeby i zrekonstruują działania, które pozwolą otrzymać informację zwrotną pozwalającą na określenie i wprowadzenie dodatkowych zmian w programie. Wskazana jest stała współpraca pomiędzy instytucjami i organizacjami w celu zapewnienia lepszego efektu podjętych inicjatyw.

Program Wspierania Rodziny jest dokumentem otwartym i długofalowym. Będzie podlegał ewaluacji i monitoringowi w zależności od występujących potrzeb rozpoznawanych i ustalanych przez podmioty zajmujące się problemami rodziny. Ewaluacja będzie miała charakter usprawniający i wskazujący kierunki zmian w zapisach programowych. Pozwoli na sprawdzenie efektywności i skuteczności przyjętych założeń oraz sposobu wydatkowania środków przeznaczonych na ich realizację.

Monitoring pozwoli na analizę i ocenę zebranych informacji i planowanie dalszych działań oraz doskonalenie dotychczas ustalonych.

Zakładane efekty realizacji programu

Realizacja Programu Wspierania Rodziny ma na celu uświadomienie rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, że ich sytuacja nie musi być trwała. Spodziewanym efektem realizacji Programu ma być: polepszenie sytuacji dziecka i rodziny, wzmocnienie lub przywrócenie poczucia bezpieczeństwa socjalnego, ograniczenie zjawiska niedostosowania społecznego, zminimalizowanie negatywnych zachowań oraz stworzenie skutecznego systemu wsparcia dla rodziny i dziecka.

Źródła finansowania

1. Budżet gminy
2. Budżet państwa
3. Środki pozyskane z funduszy zewnętrznych, w tym: rządowych, pozarządowych, programów celowych i funduszy unijnych.

Podsumowanie

Program Wspierania Rodziny w Gminie Sulików na lata 2017-2019 jest zgodny z kierunkiem i działaniami określonymi w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Sulików na lata 2015-2020.

Program zakłada tworzenie korzystnych warunków dla prawidłowego funkcjonowania rodzin na terenie Gminy Sulików oraz poprawy jakości ich życia. Wsparcie rodziny będzie miało charakter interdyscyplinarny, a rodzinie będą stwarzane możliwości samodzielnego zmierzenia się ze swoimi problemami, co zwiększy jej szanse na prawidłowe funkcjonowanie w środowisku. Program ma także stworzyć poczucie odpowiedzialności oraz sprawić, by rodziny same przy wykorzystaniu swojego własnego potencjału rozwiązywały problemy, a tym samym wychodziły z kryzysu, w jakim się znalazły. Ważnym elementem powodzenia w zakresie realizacji programu jest ścisła współpraca instytucji i podejmowanie skoordynowanych działań na rzecz rodzin z terenu Gminy Sulików.

Uzasadnienie

Zgodnie z art. 176 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2016 r. poz. 575 ze zm.) do zadań własnych gminy należy opracowanie i realizacja 3 – letniego gminnego programu wspierania rodziny.

Niniejszy program jest zgodny ze „Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Sulików na lata 2015-2020”, zawiera kierunki polityki prorodzinnej państwa. Celem głównym programu jest wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych. Cele szczegółowe programu wskazują zadania do realizacji, wskaźniki tych zadań oraz realizatorów poszczególnych działań.

Mając na uwadze powyższe, podjęcie uchwały jest wypełnieniem obowiązku gminy, wynikającym z treści art. 176 pkt 1 wyżej powołanej ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Przewodniczący Rady

Jan Solecki